

MOTORLU ARACIN UZUN SÜRELİ KİRALANMASINDA KİRACININ İŞLETEN OLARAK SORUMLULUĞU

YARGITAY KARARLARI

UZUN SÜRELİ KİRALAMA - İŞLETEN SAYILMA

Dava konusu kazayı yapan araç, uzun süreli kira sözleşmesi ile kiraya verilmiş ise, kiracı işleten olarak sorumlu olur. Bu nedenle, kira sözleşmesi uyarınca aracın kiracı şirkete teslim edilip edilmediğinin duraksamaya yer bırakmayacak şekilde açıklanması gerekir. (2918/m. 3, 85; 6762/m. 1301)

Dava, kasko sigortası sözleşmesine dayalı rücu tazminat istemine ilişkindir. 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 3. maddesinde "... aracın uzun süreli kiralama, ariyet ve rehin gibi hallerde kiracı... işleten sayılır." hükmüne yer verilmiş olup, aynı Kanunun 85. maddesinde de işletenin ağırlaştırılmış sorumluluk kurallarına göre zarardan sorumlu olacağı kabul edilmiştir.

Somut olayda, davalılardan Ekim Turizm Ltd.Şti.nce, kaza yapan aracın, dava dışı Xerox Büro Araçları A.Ş.ne uzun süreli kiraya verildiği savunulmuş ve mahkemece bu husus kabul edilerek karar verilmiş ise de; kira sözleşmesinde araç plakaları yazılı olmadığı gibi, dosyaya sunulan teslim tutanağında da teslim eden "Intercity Rent A Car adına Ahmet Şahin" ve teslim alan olarak da "İlker Erdoğan" isimleri yazılı olup, bu şirket ve kişilerin davanın tarafları ile ilgisi ortaya konulmamıştır. Bu durumda, mahkemece, dava konusu kazayı yapan aracın, savunmada belirtilen kira sözleşmesi uyarınca uzun süreli kiraya verildiği ve dava dışı şirkete bu kapsamda teslim edildiği hususunun duraksamaya yer bırakmayacak surette açıklanması gereklidir.

O halde, yukarıda açıklanan gerekli araştırmalar yapılmaksızın, eksik incelemeye dayalı hüküm kurulması doğru olmamış ve bu nedenlerle kararın bozulması gerekmiştir.

11.HD. 27.04.2006 E. 2005/4642 - K. 2006/4755

İŞLETENİN ÜÇÜNCÜ KİŞİ OLDUĞU İDDİASI

Kayıt maliki, işletenin üçüncü kişi olduğunu ispat ederse sorumluluktan kurtulur.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 3 ve 19. maddelerinde belirlendiği gibi trafik kaydı, işleteni belirleyen güçlü karine niteliğindedir. Ancak kayıt maliki, işletenin üçüncü kişi olduğunu ispat ederse sorumluluktan kurtulur. Somut olayda, kayıt maliki aleyhine dava açılmış; kayıt maliki ise dava dışı üçüncü kişinin işleten olduğunu iddia ederek buna ilişkin adi kira sözleşmesi ibraz etmiştir. Yazılı kira sözleşmesi resmi mercilerce düzenlenmediği gibi resmi kurumlara ibraz edildiği de belli değildir. Bu niteliği ile sözleşme sadece taraflarını bağlar. Üçüncü kişileri etkilemez. Davacı taraf sözleşmenin geçerli sayılmayacağını, kazadan sonra dahi düzenlenmiş olabileceğini öne sürmüştür. Aracın işletmesinin İETT idaresinin yönetim ve denetimi altında olduğu düşünülerek devire ait sözleşmeye İETT Genel Müdürlüğü'nün muvafakatı alınıp alınmadığının, İETT Genel Müdürlüğü'nden sorulması, her türlü vergi, harç yükümlülüğü konusunda ilgili vergi dairesine gerekli beyanın yapılıp yapılmadığının araştırılması, toplanacak delil durumuna göre devir işleminin geçerli olup olmadığının belirlenmesi ve sonucuna göre hüküm kurulması gerekir.

17.HD. 05.12.2005 E. 2005/9922 - K. 2005/11148

ARAÇ ÜZERİNDE FİİLİ TASARRUF

Aracın kayıt maliki ile davalı arasında yapılmış olan kira sözleşmesinde, aracın davalı şirkete hizmet verecek şekilde hükümler içermesine; araç ve sürücü üzerinde mutlak bir hakimiyet ve tasarruf imkanı sağlanmış olmasına göre, davalının "işleten" sıfatını taşıdığı kabul edilerek bu sıfatı ile zarardan sorumlu tutulması gerekir.

Dava konusu zarara yol açan aracın trafikte davalılardan İsa Güçlü adına kayıtlı olduğu ve diğer davalı Şahinler Mensucat Sanayi ve Ticaret AŞ arasında yapılmış **uzun süreli sözleşme** hükümleri uyarınca nakliye hizmeti vermeye tahsis edildiği anlaşılmaktadır. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 3. maddesi işleteni "Araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hallerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişidir. Ancak ilgili tarafından başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunduğu ispat edilirse, bu kimse işleten sayılır" biçiminde tarif etmiştir. Aracın kayıt maliki ile davalı Şahinler Mensucat Sanayi ve Ticaret AŞ arasında yapılmış olan 1.1.2002 - 31.12.2002 dönemine ilişkin sözleşme hükümleri incelendiğinde, aracın münhasıran davalı Şahinler Mensucat Sanayi ve Ticaret AŞ'ne hizmet vereceği şekilde hükümler içerdiği; araç, araç maliki ve sürücü üzerinde bu şirkete mutlak bir hakimiyet ve tasarruf imkanı sağladığı görülmektedir. Sözleşme süresinin uzunluğu ve içerdiği bu hükümler uyarınca davalı Şahinler Mensucat Sanayi ve Ticaret AŞ'nin 2918 sayılı yasanın 3. maddesinde tarifi yapılan "aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunan" kişi durumunda olduğu anlaşılmaktadır. O halde adı geçen davalının da "işleten" sıfatını taşıdığı kabul edilerek bu sıfatı ile zarardan sorumlu tutulması gerektiği halde, yazılı gerekçe ile bu davalı yönünden davanın reddedilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup, hükmün bozulması gerekmektedir.

4.HD.14.11.2005 E. 2004/15668 - K. 2005/12100

İŞLETENİN SORUMLULUĞU • ARAÇ SAHİBİNİN SORUMLULUĞU

Aracın kayıt sahibi, aracı bir yıl süreyle kiralayarak işleten sıfatını kaybetmiş olduğundan, kazadan dolayı meydana gelen zarardan sorumlu tutulamaz.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 3. maddesi hükmüne göre, başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiğini ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunduğunu ispat edemediği takdirde kayda göre araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hallerde kiracı veya rehin alan kişi; işletendir. Aynı Kanununun 85. maddesi hükmüne göre ise bir motorlu aracın işletilmesinden doğan zarardan o aracın işleteni sorumlu olur.

Davaya konu olayda eylem 23.8.2001 tarihinde gerçekleşmiştir. Oysa davalı zarara yol açan aracı belirtilen Remzi Şen taraftan önce Noterden yapılan 20.4.2001 tarihli ve bir yıl süreli "Kiralama sözleşmesi" ile dava dışı Şentur Toplu Taşıma Servis Otomotiv Nak. Yaş Sebze Haz. Tic. Ltd. Şti.'ne teslim etmiştir. Böylece kendisi belirtilen tarihte işleten olmaktan çıkmış bulunmaktadır. Bundan başka davacılar kayıt sahibi davalının teslimine rağmen olay gününde araçla ekonomik bir ilişkinin varlığını diğer bir deyimle aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiğini ve araç üzerinde fiili tasarrufta bulunduğunu iddia ve ispat etmiş değillerdir. O halde davalı Remzi Şen'in zarardan sorumlu tutulması için yeterli dayanak bulunmamış olması karşısında onun yönünden davanın reddine karar verilmesi gerekirken aksi düşüncelerle tazminata hükmedilmiş olması bozmayı gerektirmiştir.

4.HD. 17.02.2005 E. 2004/7697 - K. 2005/1387

İŞLETEN SIFATIYLA KİRACININ SORUMLULUĞU

Kazaya karışan aracın, uzun süreli olarak kiraya verilmiş ve kiracı tarafından kullanılırken kazanın meydana gelmiş olmasına göre, kiracının “işleten” olarak sorumlu tutulması ve araç maliki hakkındaki davanın reddi gerekir. (2918/m.3,85)

Davacı vekili müvekkiline aracın, davalılardan Albayrak Turizm Seyahat A.Ş.’ne ait araca çarptığını, diğer davalı Horoz Lojistik Kargo Hiz. Tic.A.Ş.’nin bu aracı kiraladığını ve işleteni olduğunun belirtildiğini açıklayarak, zarar tutarının kaza tarihinden işleyecek yasal faiziyle birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsilini talep etmiştir.

Davalı Albayrak Turizm A.Ş vekili, maliki oldukları aracın diğer davalıya **bir yıllığına kiralandığını**, kazaya karışan şoförün diğer davalının çalışanı olduğunu, **işleten** sıfatının Horoz Lojistik Kargo Hizmetleri A.Ş’ne ait olduğundan davanın husumetten ve hasar miktarının fahiş olması nedeniyle de esastan reddini savunmuştur.

Davalı Horoz Lojistik A.Ş vekili araç maliki olmadıklarını, kusurun davacılara ait olup istenen tazminatın da fahiş olduğunu, aracın sigortası olduğundan davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece iddia, savunma, toplanan deliller benimsenen bilirkişi raporu gereğince davalı Albayrak Turizm Seyahat İnş. Tic. A.Ş hakkında açılan davanın reddine, davalı Horoz Lojistik Kargo Hizmetleri ve Ticaret A.Ş aleyhine açılan davanın kabulüne ile tazminat tutarının kaza tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte bu davalıdan tahsiline karar verilmiş, hüküm davalı Horoz Lojistik Kargo Hizmetleri ve Ticaret A.Ş vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava trafik kazasından kaynaklanan tazminat istemine ilişkindir. Dosyadaki yazılara kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeblere delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına; kazaya karışan aracın, sözleşme ile **uzun süreli** olarak davalı Albayrak şirketi tarafından diğer davalı Horoz Lojistik Kargo şirketine kiralanmış olmasına göre, mahkemece bu davalının işleten olduğu kabul edilerek hakkındaki davanın kabulü ile araç maliki olan diğer davalı hakkındaki davanın reddine ilişkin hükümde yasaya aykırılık bulunmadığından, davalı vekilinin yerinde görülmeyen tüm temyiz itirazlarının reddiyle usul ve yasaya uygun olan hükmün onanması gerekmiştir.

17.HD.15.02.2005 E. 2005/813 - K. 2005/1150

ARAÇ İŞLETEN • ARAÇ KİRALAYANIN SORUMLULUĞU

Malikin uzun süreli olarak aracını kiralaması halinde, kiracı, “işleten” sıfatını kazanır ve işletenin hukuki sorumluluğu altına girer. (2918/m.3,85)

Davalılardan Ç.Belediye Başkanlığı vekili cevap dilekçesinden kazaya karışan aracın dava dışı K. Ltd.Şirketine kiralandığını belirtmiş ve bu yöne ilişkin ihale belgelerini delil dilekçesinde delil olarak göstermiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 3.maddesi gereğince malik, uzun süre olarak aracını kiraladığında kiracı, işleten sıfatını kazanır aynı yasanın 85.maddesi hükmü gereğince de işleten hukuki sorumluluk altına girer. Mahkemece açıklanan davalı savunmaları ile yasa hükümleri üzerinde yeterince durulup tartışılmadan yazılı olduğu şekilde davalı belediyenin de tazminattan sorumlu tutulması doğru değildir.

19.HD.18.06.2003 E. 2003/3742 - K. 2003/6546

KİRALIK ARABANIN KAZAYA KARIŞMASI

Motorlu aracı uzun süreli kiralama sözleşmesi ile kiralayan kiracı, işleten sayılır. Bu hüküm, araç üzerindeki fiili hakimiyet ve iktisaden yararlanma ilkesi dikkate alınarak getirilmiş bir düzenlemedir. Mahkemece, salt malik sıfatı yeterli görülerek davalının sorumluluğuna karar verilmesi doğru olmamıştır.

Dava, TTK.nun 1301 nci maddesine dayalı kasko sigorta rücu davasıdır. Davalılardan Candan vekili, müvekkiline ait hasar veren aracın **yazılı kira sözleşmesi ile 6 aylığına** dava dışı rent a car firmasına müvekkilince **kiraya verildiğini** savunarak, husumet itirazında bulunmuş, bu firma aleyhine aracı iade etmediğinden bahisle suç duyurusunda bulunmuş, buna ilişkin yazılı belgeler sunmuş, dinlenen bu davalı tanıkları bu savunmayı doğrulamışlardır. Mahkemece, bu davalı ile kiracısı dava dışı firma arası iç ilişki bulunduğu gerekçesiyle, bu davalının malik sıfatı gözetilerek, sorumluluğuna karar verilmiştir.

Oysa, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 3 ncü maddesindeki işleten tanımına göre, motorlu aracı uzun süreli kiralama sözleşmesi ile kiralayandan alan kiracı, işleten sayılmaktadır. Bu hüküm, araç üzerindeki fiili hakimiyet ve iktisaden yararlanma ilkesi dikkate alınarak getirilmiş bir düzenlemedir.

O halde mahkemece, bu davalı vekilinin husumet itirazının, bu açıklamalar ışığında değerlendirilmesi, sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, bu davalının salt malik sıfatı yeterli görülerek, eksik incelemeye ve yanlış gerekçeye dayalı yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamıştır.

11.HD.13.09.2004 E. 2003/13798 - K. 2004/8129

KİRALAYANIN HUKUKİ SORUMLULUĞU İŞLETENLİK NİTELİĞİNİN KAZANILMASI

Temelde malik işletendir. Ancak yasa gereğince malik, uzun süreli olarak aracı kiraladığında, kiracı, işletenlik niteliği kazanır ve hukuki sorumluluk altına girer.

Dava, trafik kazası dolayısıyla hasarlanan taşıt bakımından tazminata ilişkindir. Husumet, işleten olarak trafik kaydında malik olarak gözüken G. Otomotiv Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketine yöneltilmiştir. Bu şirket vekili, aracı üçüncü kişi E. Ekonomik Oto Kiralama Anonim Şirketine uzun süre kiralama sözleşmesiyle devrettiğini, o nedenle sorumlu tutulamayacağını savunmuştur. Yerel mahkemece, malikin işleten olduğu temelinden hareketle, G.A.Ş'nin tazminatla yükümlendirilmesine karar verilmiştir.

Gerçekten temelde malik işletendir; ancak 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 3.maddesi gereğince malik, uzun süreli olarak aracı kiraladığında kiracı, işletenlik niteliği kazanır ve aynı yasanın 85 ve izleyen maddeleri gereğince hukuki sorumluluk altına girer.

Somut olayda davalı, bu taşıtla beraber dört taşıtı daha E. A.Ş'ye kiraya verdiğine ilişkin yazılı belge düzenlemişlerdir (Belge, E.A.Ş vekilince doğrulanmıştır). E.A.Ş taşıtların sigorta yenilemelerini yaptırmıştır. Yine bu şirket üçüncü kişiye kiraya verdiğine ilişkin fatura ve teslim belgesi düzenlemiştir. Şu durum karşısında davalının, üçüncü kişi E.A.Ş'ye aracı, uzun süre kira sözleşmesiyle devrettiği kanıtlanmış olmaktadır. Öyleyse onun hakkındaki davanın husumet yönünden reddi gerekirken sorumluluğu yolunda hüküm kurulması, anılan yasa maddeleriyle kanıtlara aykırılık oluşturduğundan temyiz olunan kararın bozulması gerekmektedir.

19.HD.01.04.2002 E. 2001/7750 - K. 2002/2375

İŞLETEN SIFATI • KİRALILIK SIFATI

Araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hallerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişidir. Ancak ilgili tarafından başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunduğu ispat edilirse, bu kimse işleten sayılır.

Dava, kasko sigortasından kaynaklanan rucuen tazminat istemine ilişkindir. Davalılarından Maltepe Belediye Başkanlığı vekili, savunmasında dava konusu aracın, maliki olmakla beraber, ihale ile kaza yapan aracın, dava dışı Kabataş Ltd. Şti. ne 25.9.1995 tarihinde teslim edildiğini, işletenin Kabataş Ltd.Şti. olduğunu, bu nedenle müvekkiline husumet düşmeyeceğini savunmuştur. Karayolları Trafik Kanununun 3. maddesine göre işleten "Araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hallerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişidir. Ancak ilgili tarafından başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunduğu ispat edilirse, bu kimse işleten sayılır. " şeklinde tanımlanmıştır. Bu durum karşısında, dosya kapsamına ve belgelere göre, davalı Belediye 'nin aracı dava dışı Kabataş Ltd. Şti. ne teslim etmesine ilişkin 25.9.1995 tarihli belgenin yukarıda açıklanan KTK.3. maddesi hükmüne göre, işleten sıfatını dava dışı Kabataş Ltd. Şti.ne kazandırıp kazandırmadığı araştırılıp, husumet itirazi değerlendirilerek, sonucuna göre karar verilmesi gerekirken eksik inceleme yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir.

11.HD.18.02.2002 E. 2001/9157 - K. 2002/1348

ARACIN UZUN SÜRELİ KİRALANMASI • İŞLETEN SIFATI

Araçların uzun süreli kira sözleşmesi ile kiraya verilmesi durumunda, araç malikinin işleten sıfatı kalmadığından, hakkındaki davanın pasif husumet yokluğundan reddi gerekir. (2918/m. 3, 85)

Dava,davacı şirket nezdinde kasko sigortalı araca,davalıların ilgisi buldukları aracın vermiş olduğu hasar bedelinin,TTK'nun 1301.maddesi uyarınca,davalıların kusur oranları nispetinde tahsili amacıyla açılmıştır.

Mahkemece,davalı Belediye'nin kazaya neden olan aracı uzun süreli kira sözleşmesi ile diğer davalı E... Ltd.Şti.'ne kiraladığı hususunun kanıtlanamadığı gerekçesi ile davalı belediye hakkında açılan davanın kabulü ile diğer davalı E... Ltd.Şti.hakkındaki davanın pasif husumet yokluğundan reddine karar verilmiş ise de,dosyada mevcut 1.1.1998 tarihli kiraya verilen araçların teslim ve tesellümüne ilişkin tutanak, 26.1.1998 tarihli Sayıştayca davalı Belediye ile E... Ltd.Şti arasındaki sözleşmenin tesciline ilişki yazı kapsamında, kazaya neden olan aracın davalı belediye tarafından davalı E... Ltd.Şti.'ne uzun süreli kira sözleşmesi ile kiraya verildiği sabit olup, bu durumda davalı Belediye'nin işleten sıfatı kalmadığından hakkındaki davanın pasif husumet yokluğundan reddine ,diğer davalı E... Ltd.Şti.'nin ise işleten olması nedeni ile sorumluluğuna hükmedilmesi gerekirken,yazılı şekilde ve hatalı değerlendirme sonucu hüküm tesisi hatalı olmuş ve kararın açıklanan nedenlerle davacı ve davalı belediye yararına bozulması gerekmiştir

11.HD.05.05.2003 E. 2002/12356 - K. 2003/4414

MOTORLU ARACIN KİRALANMASI • UZUN SÜRE KAVRAMI

"Uzun süre" kavramını belirli bir gün sayısı ile sınırlamak, zarar görenleri korumak için getirilmiş olan tehlike sorumluluğunun amacına ters düşer. Bu yüzden "uzun süre" kavramı, her olayın özelliğine göre belirlenmelidir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Yasası'nın 3. maddesinde işleyen; araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya "aracı uzun süreli kiralama" ariyet veya rehin gibi hallerde "kiracı" ariyet veya rehin alan kişi olarak tanımlanmıştır. Karayolları Trafik Yasası'nın 85/1 maddesine göre sorumlu olacak işletenin belirlenebilmesi "uzun süre kavramı"nın açıklığa kavuşturulmasıyla mümkündür. Motorlu araçların kiralınmasında "uzun süre" kavramını belirli bir gün sayısı ile sınırlamak, zarar görenleri korumak için getirilmiş olan tehlike sorumluluğunun amacına ters düşer. Bu yüzden "uzun süre" kavramı, her olayın özelliğine göre belirlenmelidir.

Davacıların zarar görmesine yol açan, Adekha Sigorta Aracılık Hizmetleri Ltd. Şirketi adına kayıtlı aracın **6 ay süre ile** diğer davalı Mevlana Turizm İnşaat ve Ticaret Limitet Şirketi'ne **kiraya verilerek teslim edildiği** açıklanmış ve buna ilişkin araç kira sözleşmesi dosyaya sunulmuştur. Mevlana Turizm İnşaat ve Ticaret Limitet Şirketi'nin de bu aracı davalılardan Tuncay Temirhanogulları'na kiraladığı, Tuncay Temirhanogulları'nın direksiyon hakimiyetini kaybetmesi sonucu yoldan çıkarak devrilen araçta bulunan davacıların desteğinin öldüğü anlaşılmaktadır.

Davacıların desteklerinin ölümüne neden olan eylem, **kira süresi içerisinde** meydana gelmiştir. Bu olgular karşısında adı geçen davalılar arasındaki kiralama işlemi uzun süreli olarak kabul etmek gerekir. 2918 sayılı Karayolları Trafik Yasasının hükümleri uyarınca bir araç üzerinde iki işleten bulunamayacağına göre, yine aynı Yasanın 3. maddesinin tanımlar kısmının işleten başlığı altında belirtildiği üzere, kazaya neden olan aracın Mevlana Turizm İnşaat ve Ticaret Limitet Şirketi tarafından uzun süreli olarak kiralandığı ve kısa süreli olarak başkası tarafından kullanıldığı sırada zarar yol açan eylemin gerçekleştiği anlaşıldığına göre davalı Adekha Sigorta Aracılık Hizmetleri Ltd. Şti. işleten ya da malik olarak sorumlu tutulamaz. Adı geçen davalı hakkındaki davanın husumet yönünden reddedilmesi gerekirken onun da sorumlu tutulmuş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.

4.HD.08.07.2004 E. 2004/2363 - K. 2004/9097

ARACIN KIRAYA VERİLMESİ ARAÇ ÜZERİNDEKİ FİİLİ HAKİMİYET

Aracın (1) yıl süre ile kiralanması, 2918 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesi anlamında, uzun süreli kira sayılması için yeterli ise de, aracı kiralayan firmanın, aracın kullanıldığı iş alanı üzerindeki gözetim ve denetim yetkisi sebebiyle, araç üzerindeki fiili hakimiyetinin kesin olarak geçip geçmediği tartışılmalıdır. (2918/m. 3; 6762/m. 1301; 818/m. 55)

Dava, TTK.nun 1301 nci maddesine dayalı kasko sigorta rücu davasıdır. Davalılarından Meski Genel Müdürlüğü, Mersin Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı olup, il merkezinin kanalizasyon ve yağmur suyu şebekelerinin bakımı ve temizlenmesi işini ihale ile bir yıllığına dava dışı Mirtur Ltd. Şti.ne vermiş olup, hasar veren araç da bu sözleşme kapsamında aynı süre için bu şirkete kiraya verilmiş, somut olay da bu süre içinde gerçekleşmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 3 ncü maddesindeki işleten tanımına göre, motorlu aracı uzun süreli kiralama sözleşmesi ile kiralayandan alan kiracının işleten sayılması, araç üzerindeki fiili hakimiyet ve iktisaden yararlanma ilkesi dikkate alınarak getirilmiş bir düzenlemedir.

Somut olayda, bu bir yıllık süre, kira sözleşmesinin uzun süreli sayılması için yeterli ise de, sözleşmenin 27/e bendinde, Meski'nin işi alan üzerinde gözetim ve denetim yetkisi düzenlenmiştir. Bu durumda, böyle bir düzenleme karşısında, aracın üzerindeki fiili hakimiyetin işi alan firmaya kesin olarak geçip geçmediğinin üzerinde durulması ve tartışılması gerekmektedir. Esasen, ihaleye verilen iş Meski'nin yapmakla görevli olduğu belediyececilik faaliyetine ilişkindir. BK.nun 55 nci maddesi uyarınca da, adam çalıştırmanın böyle bir gözetim ve denetim yetkisinin bulunduğu haller bakımından, sorumluluğunun bulunduğu da kuşkusuzdur.

O halde mahkemece, davalılardan Meski'nin husumet itirazının, bu açıklamalar ışığında değerlendirilmesi, sonucuna göre karar verilmesi için hükmün bozulması gerekmiştir.

11.HD.01.03.2004 E. 2003/7271 - K. 2004/1912

ARAÇ KİRALAMA • İŞLETEN SIFATI

Davalı şirketin, dava dışı şirket ile yapmış olduğu süresiz kira sözleşme hükümlerine göre, işleten sıfatını kazandığı tartışmasız bir olgudur. Oto kiralaması ile iştigal eden davalı şirketin bu otomobili geçici ve ticari amaçla başka kişilere kiraya vermiş olması onun işleten sıfatını kaldırmaz. Olaydan zarar görenlere karşı davalı şirket, işleten sıfatı ile sorumludur. (6762/m.1301; 2918/m.3,85; 1086/m.275)

Temyize konu uyuşmazlık, Rent a Car sloganı ile bilinen esasa göre araç kiralayan bir firmanın, bu aracın neden olduğu kaza sebebiyle, zarar görenlere karşı KTK.nun 85nci maddesi hükmü uyarınca sorumlu olup, olmayacağı noktasında toplanmış bulunmaktadır.

Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelerden, kazaya neden olan aracın asıl malikinin dava dışı Standart Belde A.Ş. olduğu, bu şirketçe 1.1.1997 tarihli sözleşme ile kısaca Avis olarak nitelendirilen ve oto kiralama amacı ile faaliyet gösteren davalı şirkete süresiz olarak kiralandığı anlaşılmaktadır. Nitekim, davalı şirket de bu aracı kira sözleşmesi (Rental Agreement)ile yine dava dışı Ferhat isimli kişiye 8 günlük kiraya vermiş olduğu ve kazanın bu aşamada meydana geldiği dosyadaki belgelerle sabit bulunmaktadır.

Davalı şirketin, dava dışı Standart Belde A.Ş. ile yapmış olduğu süresiz kira sözleşme hükümlerine göre, KTK.nun 3 ve 85nci maddeleri hükümleri uyarınca işleten sıfatını kazandığı tartışmasız bir olgudur. Oto kiralaması ile iştigal eden davalı şirketin bu otomobili geçici ve ticari amaçla başka kişilere kiraya vermiş olması onun yukarıda saptanan işleten sıfatını kaldırması düşünülemeyeceği gibi, böyle bir kiralamada kiralama süresinin 8 gün olması da bu sonucu değiştiremez. Olaydan zarar görenlere karşı davalı şirket, işleten sıfatı ile sorumlu olup, alt kiracı durumunda olan yine dava dışı kişiye rücu edebilme hakkına sahip bulunmaktadır.

Karar yukarıda değinilen sebeplerle doğru görüldüğünden, bu usule aykırılık bozma nedeni yapılmamış ve kararın onanmasına karar verilmesi gerekmiştir.

11.HD. 05.02.2002 E. 2001/9161 - K. 2002/903

İŞLETEN SAYILMAK - UZUN SÜRELİ KİRALAMA

2918 sayılı Kanununun 85. maddesi hükmüne göre, trafik kazası zararında kaideten işleten sorumludur. Aynı Yasanın 3. maddesi de uzun süreli kiralama halinde kiracı işleten sayılmıştır. Böyle bir hal varsa, trafik kazası zararından aracın kiracısı sorumlu olur. (2918/3,85)

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 85. maddesi, trafik kazası zararından sorumluluğun (kurtuluş sebepleri ileri sürülüp ispat edilmedikçe) işletene ait olduğunu belirlemiştir. İşleten ise aynı Kanunun 3. maddesinde; "araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın **uzun süreli kiralama**, ariyet veya rehin gibi hallerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişidir. Ancak ilgili tarafından başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere, işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunduğu ispat edilirse, bu kimse işleten sayılır" şeklinde tarif edilmiştir.

Aracın, davalı B.O.F. Turistik İşletmeler ve Tic.A.Ş.'nin bir iç bölümü olarak faaliyet gösteren Rent A Car yöneticisi Ali tarafından davalı sürücü Erdoğan'a kiraya verildiği, bununla ilgili olarak form şeklindeki bir kira sözleşmesinin düzenlenip imzalandığı, bu sözleşmeye göre kira süresinin 8 gün olarak belirlendiği, aracın yakıt tankının dolu olarak verildiği, günlük kira bedelinin 100 TL. olduğu kira sözleşmesi içeriğinden anlaşılmakta ve tartışmasızdır.

Burada üzerinde durulması gereken husus, iş bu kiralamanın yukarıda açıklanan yasa hükümleri karşısında niteliği, uzun süreli kiralama olarak kabulü gerekip gerekmediği ve davalı B.O.F. Tur. İşl. ve Tic. A.Ş.'ni sorumluluktan kurtaracak özelliklere sahip bulunup bulunmadığıdır. Yasa koyucu uzun süreli kiralamayı tanımlamış değildir. Bu konu doktrinde de tartışmalıdır. Ancak, Yargıtay uygulamasında yerleşik bir görüş ve uygulama oluşmuştur. Çekişmesiz olduğu belirtilip yukarıda açıklanan (aracın, kiracıya, araçla özde ve gerçek anlamda hakimiyeti ve araçtan ekonomik yararı sağlamaya yeterli kabul edilmesi mümkün olmayacak 8 gün gibi bir süre için kiralanmış bulunması; yakıt deposu dahi dolu şekilde teslim edilmiş olması, şirketi temsilen hareket eden ile kiracının aynı soyadını taşıyor olmalarının sadece bir rastlantı olduğu yolunda bir açıklama mevcut bulunmaması gibi) hususlar ve özellikle olaydan dolayı sorumlu olmadığını ispatla mükellef bulunan davalı şirketin bunların aksini ispatlar bir delil getirebilmiş olmaması birlikte değerlendirildiğinde buradaki kiralamanın yasanın belirlediği anlamda uzun süreli bir kiralama olarak kabulü mümkün olamaz ve kiracının işleten sıfatının kabulünü gerektirmez. Bu nedenlerle ki davalı B.O.F. Tur. İşl. ve Tic. A.Ş.'nin temyiz itirazları yerinde olmamakla yerel mahkeme kararının onanması gerekmiştir.

19.HD.14.10.1993 E. 1992/10747 - K. 1993/6545

UZUN SÜRELİ ARAÇ KİRALAMA - FİNANSAL KİRALAMA

Uzun süreli kiralama, ariyet ve rehin gibi hallerde aracı elinde bulunduran işleten sayılır. Aracı işleten ise, kusursuz sorumluluk kurallarına göre zarardan sorumludur.

Finansal kiralama sözleşmesi ilgili noterlikten getirtilerek, sözleşmenin geçerli olup olmadığı, sözleşmenin imzalanmasının ardından aracın tesliminin gerçekleşip gerçekleşmediği araştırılarak, hasıl olacak sonuca göre davalıların pasif dava ehliyetlerinin belirlenmesi gerekir. (2918/m.3,85 6762/m.1301 3226/m.9, 17)

Dava, TTK'nın 1301. maddesine dayalı rücuen tazminat istemine ilişkindir. Davacı vekili, kazaya karışan aracın Finansal Kiralama Sözleşmesi ile kazadan önce davalılara kiralandığını bildirmiştir.

3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu'nun 9 ve 17. maddelerine göre, kiralanan aracın mülkiyeti finansal kiralama şirketine ait ise de, anılan Kanun'un 13. maddesine göre, kiracı, sözleşme süresince finansal kiralama konusu malın zilyedi olup, sözleşmenin amacına uygun olarak her türlü faydayı elde etmek hakkına sahiptir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 3.maddesine göre "...uzun süreli kiralama, ariyet ve rehin gibi hallerde kiracı (aracı elinde bulunduran) işleten sayılır". Aynı Kanun'un 85. maddesi uyarınca, işletenin kusursuz sorumluluk kurallarına göre zarardan sorumlu olacağı kabul edilmiş bulunmasına nazaran, davalıların bu davada davalı sıfatlarının bulunup bulunmadığının tespiti amacıyla, finansal kiralama sözleşmesi ilgili noterlikten getirtilerek, sözleşmenin geçerli olup olmadığı, sözleşmenin imzalanmasının ardından aracın tesliminin gerçekleşip gerçekleşmediği araştırılarak, hasıl olacak sonuca göre yukarıdaki ilkeler de gözönüne alınmak suretiyle davalıların pasif dava ehliyetlerinin belirlenmesi gerekirken, yazılı olduğu şekilde eksik incelemeye dayalı olarak karar verilmesi doğru görülmemiştir.

17.HD.24.03.2008 E. 2007/4411 - K. 2008/1442

UZUN SÜRELİ KİRA AKTİ FİNANSAL KİRALAYANIN SORUMLULUĞU

Aracın dört yıl süreli kiralama sözleşmesi ile kiralandığı ve kira süresi bitmiş olmasına rağmen kiracının olay tarihinde dahi fiili hakimiyetinin devam ettiği görülmektedir. Uzun süreli kiralama ile davalı Finans Kiralama A.Ş.'nin eylemli hakimiyeti sona erdiğinden malik sıfatıyla sorumlu tutulamayacağı ve kendisine husumet yönelilmeyeceği gözetilmeksizin hükmedilen tazminat ile müteselsilen sorumlu tutulmuş olması usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.

Davacı, davalı şirkete ait otobüsün diğer davalı tarafından kullanılan otobüse çarpması sonucu yaralanması nedeniyle maddi ve manevi tazminat isteminde bulunmuştur. Davalı Finans Kiralama A.Ş şirket olaya karışan aracın 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununun hükümlerine göre ve dört yıllığına kiralandığını, uzun süreli kiralama nedeniyle sorumlulukları bulunmadığından davanın reddini savunmuştur.

Dosyaya sunulan kira sözleşmesinin incelenmesinden dava konusu trafik kazasına karışan aracın Noterde düzenlenen kiralama sözleşmesi ile dört yıl süre ile kiralandığı ve kira süresi bitmiş olmasına rağmen kiracının olay tarihinde dahi fiili hakimiyetinin devam ettiği görülmektedir. Uzun süreli kiralama ile davalı Finans Kiralama A.Ş.'nin eylemli hakimiyeti sona erdiğinden malik sıfatıyla sorumlu tutulamayacağı ve kendisine husumet yönelilmeyeceği gözetilmeksizin hükmedilen tazminat ile müteselsilen sorumlu tutulmuş olması usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.

4.HD.13.03.2002 E. 2002/11444 - K. 2003/3059

FINANSAL SÖZLEŞME İLE KİRALANAN ARAÇ UZUN SÜRELİ ARAÇ KİRALANMASI - İŞLETENİN SORUMLULUĞU

Finansal sözleşme ile kiralanan aracın mülkiyeti finansal kiralama şirketine ait ise de, kiracı sözleşme süresince finansal kiralama konusu malın zilyedi olup, sözleşmenin amacına uygun olarak her türlü faydayı elde etmek hakkına sahiptir. Aracın uzun süreli kiralama, ariyet ve rehin gibi hallerde kiracı, işleten sayılır.

(818/m.41 3226/m.9,13,17 2918/m.3,85)

Dava, haksız eylemden kaynaklanan tazminat istemine ilişkindir. Davalı Finansal Kiralama Şirketi vekili cevap dilekçesi ile kazaya karışan aracın finansal kiralama sözleşmesi gereğince kazadan önce 18.2.1998 tarihli sözleşme ile davalı Es-Dağ Gıda Tem. A.Ş. ne kiralandığını ve devir edildiğini savunmuştur. 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununun 9.ve 17.maddelerine göre, kiralanan aracın mülkiyeti finansal kiralama şirketine ait ise de, anılan kanunun 13.maddesine göre kiracı sözleşme süresince finansal kiralama konusu malın zilyedi olup, sözleşmenin amacına uygun olarak her türlü faydayı elde etmek hakkına sahiptir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 3.maddesine göre '...aracın uzun süreli kiralama, ariyet ve rehin gibi hallerde kiracı,...işleten sayılır.' hükmü ve aynı kanunun 85. maddesi uyarınca işletenin ağırlaştırılmış sorumluluk kurallarına göre zarardan sorumlu olacağı kabul edilmiş bulunmaktadır.

Somut olayda,15.4.1999 tarihinde zararı veren kamyon 34 UP 2512 plakalı olup, aracın ruhsatına göre 1998 model Ford marka Cargo 2520 6x2 tipindedir. 8.2.1998 tarihli Finansal Kiralama Sözleşmesinin Ek 1; Özel Şartlar, Tesellüm Belgesi ve hatta Taşıt Alım Vergisi Ödeme Belgesine göre dava konusu araç, olay tarihinden önce finansal kiralama sözleşmesi ile davalı şirkete devir ve teslim edilmiştir. Bu belgelere rağmen, taraflar arasında finansal kira sözleşmesinin olmadığı kabulü doğru değildir. Bu itibarla mahkemece, davalı finansal kiralama şirketinin bu davada davalı sıfatının bulunup bulunmadığının tesbiti amacıyla finansal kiralama sözleşmesinin geçerli olup olmadığı araştırılarak, hasil olacak sonuca göre yukarıdaki ilkelerde göz önüne alınmak suretiyle davalı şirketin bu davadaki pasif dava ehliyetinin belirlenmesi gerekirken, yazılı şekilde eksik inceleme ile karar verilmesi doğru görülmemiştir.

11.HD.18.03.2002 E. 2001/10000 - K. 2002/2459

FİNANSAL KİRALAMA SÖZLEŞMESİ

3226 Sayılı Finansal Kiralama Kanununun 9 ve 17.maddelerine göre, kiralanan aracın mülkiyeti finansal kiralama şirketine ait ise de, anılan Kanun'un 13.maddesine göre kiracı, sözleşme süresince finansal kiralama konusu malın zilyedi olup, sözleşmenin amacına uygun olarak her türlü faydayı elde etmek hakkına sahiptir. (3226/m.9,13,17 6762/m.1301 2918/m.3,85)

Dava, davacı şirkete kasko sigorta poliçesi ile sigortalı araçta meydana gelen zararın rücuen tahsili istemine ilişkindir. Davacı sigorta şirketi, davalı Klas Sosyal Hizmetler İletişim Turizm Ltd Şti aleyhine, 34 UP 8638 plakalı aracın işleteni sıfatı ile dava açmıştır. Dava dışı TEB Finansal Kiralama AŞ. de aracın Klas Sosyal Hizmetler İletişim ve Turizm Ltd Şti.ne kiralandığını ve kiracı firmaya devir yapıldığını bildirmiştir.

3226 Sayılı Finansal Kiralama Kanununun 9 ve 17.maddelerine göre, kiralanan aracın mülkiyeti finansal kiralama şirketine ait ise de, anılan Kanun'un 13.maddesine göre kiracı, sözleşme süresince finansal kiralama konusu malın zilyedi olup, sözleşmenin amacına uygun olarak her türlü faydayı elde etmek hakkına sahiptir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 3.maddesine göre "...aracın uzun süreli kiralama, ariyet ve rehin gibi hallerde kiracı... işleten sayılır." hükmü ve aynı kanunun 85.maddesine göre işletenin ağırlaştırılmış sorumluluk kurallarına göre zarardan sorumlu olacağı kabul edilmiştir. Bu durumda mahkemece, TEB Finansal Kiralama AŞ.nin yazısında bahsi geçen finansal kiralama sözleşmesini celbiyle, 34 UP 8638 plakalı aracın olay tarihinde işletenin davalı Klas Sosyal Hizmetler İletişim Turizm Ltd Şti olup olmadığının tespiti ile sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiş, hükmün bu nedenle davacı yararına bozulması gerekmiştir.

11.HD.08.02.2005 E. 2004/2982 - K. 2005/899

**FİNANSAL KİRALAMA
ARACIN UZUN SÜRELİ KİRALANMASI
KİRACININ İŞLETEN SAYILACAĞI**

Aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hallerde kiracı işleten sayılır ve işleten ağırlaştırılmış sorumluluk kurallarına göre zarardan sorumlu olur.

(2918/m.3,85 3226/m.13,14,15)

Dava, trafik kazasından kaynaklanan hasar tazminatına ilişkindir. Trafik kazasına karışan aracın, noterde düzenlenen Finansal kiralama sözleşmesi ile davalı G.Otomobilcilik San.Tic. Ltd.Şti.'ni 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu hükümleri uyarınca 4 yıl süre ile kiralandığı anlaşılmaktadır. Aracın mülkiyeti Finansal Kiralama Şirketine ait ise de, yararlanma ve kullanma hakkı kiracıya ait olup, kiracı malın zilyedir. Sözleşmenin 46. maddesi ile üçüncü kişilere verilecek zarardan kiracı sorumlu tutulmuştur. Sözleşme ve yasanın diğer emredici hükümleri de gözönünde tutulduğunda kiralama konusu malın kullanımı ve getireceği yarar ve zararlar kiracıya devredilmiş bulunmaktadır.

2918 sayılı Yasanın 3. maddesi ile "... aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hallerde kiracı..." işleten sayılacağı ve 85. madde ile de işletenin ağırlaştırılmış sorumluluk kurallarına göre zarardan sorumlu olacağı kabul edilmiştir.

Somut olayda davalı G.Otomobilcilik San. Tic. Ltd. Şti.'nin, diğer davalı şirketten kazaya karışan aracın olaydan önce uzun süreli olarak Finansal Kiralama Kanununa göre kiralandığı ve aracın işleteni bulunduğu, kiraladığı olduğu araç, kiralama sözleşmesi ile Ramis'e kiralanmış ise de kaza tarihi kira sözleşmesinin bitiş tarihinden sonraki bir tarihte meydana gelmiştir. Ayrıca davalı şirketler arasında yapılan Finansal Kiralama sözleşmesinin, kiracı için devir yasağı başlıklı 9. maddesinde "kiracı malı üçüncü şahıslara devir ve temlik edemeyeceği gibi kiralayanın yazılı izni olmadan kullanımlarına veya istifadelerine terk edemeyecektir..." şeklinde hükme bağlanmıştır. Kazaya karışan araç, noterde düzenlenen Kati Satış Sözleşmesi ile davalı F.Finansal Kiralama Anonim Şirketi tarafından, diğer davalı G.Otomobilcilik Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti'ne satılmıştır. Tazminat konusu kazaya karışan aracın işleteni kaza tarihinde 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu ve 2918 sayılı Karayolları, Trafik Kanununun ilgili maddeleri gereğince davalı G.Otomobilcilik San. ve Tic. Ltd. Şti'dir.

Dosyadaki yazılan kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre davalı G... Otomobilcilik San. ve Tic. Ltd. Şti. vekilinin bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün onanmasına oybirliğiyle karar verildi.

17.HD.17.05.2004 E. 2004/4513 - K. 2004/6241

FİNANSAL KİRALAMA KİRACININ İŞLETEN OLARAK SORUMLULUĞU

Kiralanan aracın mülkiyeti finansal kiralama şirketine ait ise de kiracı, sözleşme süresince finansal kiralama konusu malın zilyedi olup, sözleşmenin amacına uygun olarak her türlü faydayı elde etmek hakkına sahiptir. Buna göre, doğan zarardan "işleten" olarak kiracı sorumludur. (3226/m. 9, 13, 17 2918/m. 3, 85)

Dava,haksız eylemden kaynaklanan tazminat istemine ilişkindir. Davalılardan H... Finansal Kiralama A.Ş vekili,kazaya karışan aracın finansal kiralama sözleşmesi gereğince dört yıl süreli olarak kazadan önce dava dışı Ali`ye kiralandığını savunmuştur.Yanıt dilekçesine ekli sözleşme fotokopilerinin bazı bölümleri eksik bulunmaktadır. 3226 Sayılı Finansal Kiralama Kanunu'nun 9 ve 17. maddelerine göre, kiralanan aracın mülkiyeti finansal kiralama şirketine ait ise de, anılan kanunun 13. maddesine göre, kiracı, sözleşme süresince finansal kiralama konusu malın zilyedi olup, sözleşmenin amacına uygun olarak her türlü faydayı elde etmek hakkına sahiptir.

2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 3. maddesinde "... aracın uzun süreli kiralama, ariyet ve rehin gibi hallerde kiracı ... işleten sayılır." hükmüne yer verilmiş olup, aynı kanunun 85. maddesinde de işletenin ağırlaştırılmış sorumluluk kurallarına göre zarardan sorumlu olacağı kabul edilmiştir.

O halde,finansal kiralama sözleşmesinin tamamı ibraz ettirilip,sözleşmenin imzalanmasının ardından aracın kiracıya tesliminin gerçekleşip gerçekleşmediğinin de araştırılarak, hasıl olacak sonuca göre yukarıdaki ilkelerde gözönüne alınmak suretiyle davalı finansal kiralama şirketinin bu davada pasif dava ehliyetinin bulunup, bulunmadığının belirlenmesi gerekirken,bu davalı bakımından yazılı olduğu şekilde eksik incelemeye dayalı olarak karar verilmesi doğru görülmemiştir.

11.HD. 20.05.2003 E. 2002/12825 - K. 2003/5132

FİNANSAL KİRALAMA ARACIN UZUN SÜRELİ KİRALANMASI - İŞLETEN SIFATI

Finansal Kiralama Kanunu ve sözleşme hükümleri uyarınca aracın mülkiyeti Finansal Kiralama şirketine ait olsa da, yararlanma ve kullanma hakkı kiracıya ait olup, aracın işleticisi kiracıdır. (2918/m. 3 3226/m. 13)

Dava, kasko poliçesinden kaynaklanan rücu tazminat istemine ilişkindir. Davalı Finansal Kiralama Şirketi vekili, kaza tarihinde şirket adına kayıtlı aracın 3226 sayılı Yasa hükümleri uyarınca finansal kiralama sözleşmesi ile kiralandığını ileri sürerek, 03.06.1998 tarihli ve 4 yıl süreli sözleşmeyi dosyaya sunmuştur. "İşleten" kavramının tanımlandığı 2918 sayılı Yasa'nın 3 ncü maddesi aracın uzun süreli kiralınması halinde kiracının işleten sayılacağını düzenlemiş, ayrıca 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu ve sözleşme hükümleri uyarınca da aracın mülkiyeti Finansal Kiralama şirketine ait olsa da, yararlanma ve kullanma hakkı kiracıya ait olup, aracın işleticisi kiracıdır. Bu durumda 3 ncü kişilere verilecek zarardan da kiracı sorumlu olacaktır. Buna göre kazaya neden olan davalı şirkete ait aracın kaza tarihinde finansal kiralama yoluyla bir başkasına kiralanıp kiralanmadığı hususunda gerekli araştırma yapılarak, savunmanın doğru olup olmadığının belirlenmesi gerekirken, yetersiz incelemeye dayalı olarak davanın Finansal Kiralama şirketi yönünden kabulüne karar verilmesi doğru görülmemiştir.

11.HD. 01.05.2003 E. 2002/11797 - K. 2003/4353

FİNANSAL KİRALAMA ARACIN UZUN SÜRELİ KİRALANMASI

Finansal Kiralama Kanununa göre aracın mülkiyeti Finansal Şirkete ait ise de, yararlanma ve kullanma hakkı kiracıya ait olup, kiracı malın zilyetidir.

Aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hallerde kiracı işleten sayılır ve işleten ağırlaştırılmış sorumluluk kurallarına göre zarardan yükümlü olur.

(2918/m.3,85, 3226/m.9,17,13)

Trafik kazasına karışan aracın Finansal Kiralama Sözleşmesi ile dava dışı Metro Mot.Taş.San.ve Tic.A.Ş'ne 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu hükümleri uyarınca uzun süreli olarak kiralandığı anlaşılmaktadır.Anılan Yasanın 9 ve 17.maddelerine göre aracın mülkiyeti Finansal Şirkete ait ise de,yararlanma ve kullanma hakkı 13.madde hükmünce kiracıya ait olup,kiracı malın zilyetidir.Sözleşme ve Yasanın diğer emredici hükümleri de göz önünde tutulduğunda,kiralama konusu malın kullanımı ve getireceği yarar ve zararlar kiracıya devredilmiş bulunmaktadır.

2918 sayılı Yasanın 3.maddesi ile ...aracın uzun süreli kiralama,ariyet veya rehni gibi hallerde kiracı...işleten sayılacağı ve 85.madde ile de işletenin ağırlaştırılmış sorumluluk kurallarına göre zarardan yükümlü olacağı kabul edilmiştir.

Somut olayda,davalı finansal kiralama şirketinin olaya karışan aracını,kazadan önce ve uzun süreli olarak sui generis bir kullanımın devri niteliğinde olan sözleşme ile Finansal Kiralama Kanunu hükümlerine uygun biçimde dava dışı şirkete kiraladığı dosyadaki belgelerden anlaşıldığından, finansal kiralama şirketi açısından husumet yokluğundan davanın reddi gerekirken bu husus üzerinde hiç durulmaksızın onun açısından dahi davanın kabulüne karar verilmesi hatalı olmuş ve kararın açıklanan nedenle davalı finansal kiralayan yararına bozulması gerekmiştir.

11.HD.11.02.2002 E. 2001/8925 - K. 2002/1074

ARACIN UZUN SÜRELİ KİRALANMASI KİRACININ İŞLETEN SAYILMASI

Aracın uzun süreli kiralama, ariyet ve rehin gibi hallerinde kiracı işleten sayılır.

Dava, kasko sigorta poliçesinden kaynaklanan rücu davasıdır. Davalı V. Finansal Kiralama A.Ş. vekili, cevap dilekçesi ile kazaya karışan aracın finansal kiralama sözleşmesi gereğince dört yıl süreli olarak kazadan önce dava dışı bir şirkete kiralandığını ve akabinde aynı şirkete satıldığını savunmuştur.

3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu'nun 9 ve 17. maddelerine göre, kiralanan aracın mülkiyeti finansal kiralama şirketine ait ise de, anılan kanunun 13. maddesine göre, kiracı, sözleşme süresince finansal kiralama konusu malın zilyedi olup, sözleşmenin amacına uygun olarak her türlü faydayı elde etmek hakkına sahiptir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 3. maddesine göre "... aracın uzun süreli kiralama, ariyet ve rehin gibi hallerde kiracı... işleten sayılır." hükmü ve aynı Kanunun 85. maddesi uyarınca işletenin ağırlaştırılmış sorumluluk kurallarına göre zarardan sorumlu olacağı kabul edilmiş bulunmasına nazaran, davalı şirketin bu davada davalı sıfatının bulunup bulunmadığının tespiti amacıyla finansal kiralama sözleşmesinin geçerli olup olmadığı, sözleşmenin imzalanmasının ardından aracın tesliminin gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılarak, hasıl olacak sonuca göre yukarıdaki ilkeler de gözönüne alınmak suretiyle davalı finansal kiralama şirketinin bu davadaki pasif dava ehliyetinin belirlenmesi gerekirken, yazılı olduğu şekilde eksik incelemeye dayalı olarak karar verilmesi doğru görülmemiştir.

11.HD.20.11.2000 E. 2000/7567 - K. 2000/9051